

Turi Attila, az MMA elnöke az OSSKÁR-díj átadásán

Tisztelt Díjalapító! Tisztelt Elnök Úr! Kedves Vendégeink!

A Magyar Művészeti Akadémia nevében köszöntöm Önöket itt, nemzeti építészetünk talán első, karakteres épületében, Feszl Frigyes kolléga alkotásában, akadémiánk székházában.

Feszl elsőnek kereste az utat a nemzetközi stílus magyar megfelelőjének megalkotásához. Később építészek sora - ha tetszik ebben is lelki rokonságban -, Lechner, Kós, Medgyaszay, Makovecz és sokan folytatták a kutatást, a formalélek területén. Az alapkérdés mindig ugyanaz: mi az, mi sajátosan e föld, a Kárpát/Pannon medence terméke, mi az, ami a helyszellemnek, mi, ami a korszellemnek és mi az, mely a népléleknek, a csoportszellemnek felel meg e hazában. Szemléletük nem az elzárkózást, az izolációt jelentette egy európai vagy globális világtól, nem a hamis öntudat szítására szolgált, hanem az azonos belső tartalom sajátos, egyedi, a világot gazdagító megjelenését, kvintesszenciáját mutatta fel.

Mert ez, a sajátos, egyedi tartalomkifejtés tudja a lényegét megjeleníteni, és változatosságával gyönyörködtetni a teremtető Urístenet. Mert, ahogy mesterünk, Makovecz Imre mondta szakmánk – s életünk – értelme a Jóisten szórakoztatása, a Teremtés folytatása. Ehhez egy sajátos szemlélet, hozzáállás szükségeltetik, melyet Makovecz Imre az ezredfordulón így foglalt össze:

„Egy műalkotás valódi értékét nem az önkifejezés, hanem egy kultúra pontos közvetítése adja.”

Nemes gondolat, melyet helyeselhetünk, de azért ott az árnyék a lelünkben: hát akkor én ki vagyok? Én már nem is számítok?

Hadd nyugtassak meg mindenkit, aki ezt kérdezi: a válasz igen, számít az alkotó! De tudni kell: Ő Isten alkotóműhelyének kisinasa, kit jó sorsa, szerencséje azzal áldott, hogy tehetsége, szorgalma és alázata által megfogta az angyal lábát. S ha van benne erő, nem eresztí.

Nos, ebben a mesterségesen gyors világban, mely áldás és átok egyszerre, a tartós értékek, az Igazság, a Szépség és a Jó egyértelműsége viszonylagossá válik, a történelem szövete felfeslik. A belső ragyogás helyett felszínre tör a pillanatnyi haszon és hírnév csalfa flitter világa. Nap, mint nap ebben élünk, körülvesz bennünket a múlt eltörlésének alantas ideológiája, a hamisra tágitott tudat illúziója.

Építészetünk is ebbe a csapdába került, a legtartósabb, életünkre legnagyobb hatást közvetítő környezetalakítás is a trend, a divat, az egynapos siker világára áhítozik. Pedig a ház létra Ég és Föld között, utóbbiból nő ki, mint lábazat, s fal, az Ég ereszkedik le rá a tető képében. Értéke a tovább teremtés képességében mutatkozik meg, melyhez a tervező és az építők teremtető alázata szükségeltetik, ha tartós kulturális érték létrehozására esküsznek. Mert másképp nem érdemes, mert a valódi ház köveit az Ige tartja szilárdan.

A tartós érték ismerve a bele-illeszkedés képessége: épített vagy természeti környezetbe, városi szövetbe, az emberi szociális társadalom szövetébe. Erről szól ez a magán alapítású díj, melyet két Ybl díjas építész, Osskó Judit és néhai férje, Tokár György alapított.

Rendkívül fontosnak tartom, hogy a honi építészet színes szövetét ilyen díjak gazdagítsák, és az alkotókat lelkesítsék, a nemzet elé példát állítsanak. Fontos lenne, hogy a magyarországi építészeti elismerések -magán, építőipari, alapítványi, települési, köztisztviselési és állami díjak- átlátható, elismert portfólió építőelemek, jelzések legyenek. Nem pusztán díj-életpálya jelzőkövekként, de a társadalom számára egyértelmű, tartós értékeket jelző minőségként.

Örömmre szolgál, hogy egy olyan díjátadóján vagyunk, mely alapító okiratában leszögezi: a legfontosabb szempont, hogy az új létesítmény szerves része legyen az adott település táji és épített környezetének. Olyan díjátadón, melynek pályázatára több, mint 30 színvonalas pályamunka érkezett - és itt vagyok hálás, hogy nekem nem kellett részt vennem e nehéz válogatásban, mert látva a munkákat azt kell mondanom, hogy rangos a mezőny, minden tiszteletem a kiválasztó bizottságé. A műtartalom kifejtése minden esetben eseti, a stílus egyedi, de az illeszkedés, a folytatás és a hagyományozás képessége hasonló. Ettől van egyedi ízük, karakterük az alkotásoknak, miközben egy sajátos helyen, adott időben lévő, organikus gyógyító építészeti kultúrát testesítenek meg.

Mert ahogy Nari Gandhi mondta: *„Karakter nélkül nem érdemes élni”*.

Köszönöm, hogy meghallgattak!